

Šolske oblasti in slovensko šolstvo.

Zavezin delokrog, časovne razmere in resolucije okrajnih učiteljskih društev so zahtevale da smo bili neustojani v dotiki s šolskimi oblastmi. Pri delni vlad, pri poverjenstvu za uk in bogočastje ter pri višjem šolskem svetu letos nismo našli tolike pripravljenosti za ugodno razrešitev šolskih in učiteljskih vprašanih, kakor v prejšnji upravni dobi. Barometer njih naklonjenosti do opravičenih naših zahtev je kazal včasih dobro, včasih pa slabo vreme, kakor je bilo pač političsko ozračje. Naše ponižno mnenje je da morajo biti možje, katere je postavila država na odgovorna mesta, res močnejši v vsakem oziru. Povsod drugod so oblasti hvaležne organizacijam, če jim slednje pomagajo vršiti težavno poslovanje. Nemogočega nismo nikdar zahtevali! Lokalnega separatizma ne smemo gojiti na škodo skupnosti. Blagor domovine, katero srčno ljubimo, nam mora biti vedno v mislih: v učilnici, pri narodnem in prosvetnem delu in v pisarnah. Šolstvo naj se centralizira. Vse šole naj bodo pod državnim nadzorstvom. Država ne prevzema nikdar plačevanja službenih prejemkov učitelstva na zasebnih šolah, četudi imajo pravico javnosti. Iz tega vzroka moramo biti odločno tudi proti zasebnemu ženskem učiteljsku šolskih sester v Mariboru, ki naj ima po mnenju šolskih oblasti v svobodni državi prednost pred javnim ženskim učiteljskim. Kier je treba za pravilno vzgojo mladine posebnih konviktov ali internatov, naj jih odpre država na lastne stroške. Ali naj zopet hitimo z odprtimi jadrmi v nesrečno Šusterski-Lampetovo dobo? Moških učiteljskih je premalo, ženskih pa vsled zasebnih zavodov preveč. Hočemo, da dobe učiteljice, ki so se res posvetile učiteljskemu, službo in kruh. Omeji naj se nadprodukcija učiteljic, moškemu učiteljskemu naraščanju pa naj se mudi vstop v zadostni izmeri.

Naše stališče napram krainim šolskim svetom je znano. Na bivšem Kranjskem je funkcija članov v okrajnih šolskih svetih že davno potekla. Jezicek na tehtnici so v njih ljudje, ki jih je izbral prosluli deželni odbor, o katerem že davno ni ne duha ne sluha. Zanimiva je dozdevna rešitev okrajnih šolskih nadzornikov. Poverjenstvo za uk in bogočastje je ob prevratu dogovorno z učiteljskimi organizacijami postavilo na bivšem Stajerskem in Koroškem nove okrajne šolske nadzornike. Takrat se nam je na kompetentnem mestu zadržalo da se izvrše ta imenovanja v duhu demokracije vedno dogovorno z nami. Z nasvetovanjem okrajnih šolskih nadzornikov na bivšem Kranjskem se te narzemo odlašalo do časa, o katerem so mislile šolske oblasti, da je za nie na vse strani najpriljavnejši. Zaveza je opozorila v postev prihajajoča okrajna učiteljska društva, da naj se o tem razpravlja pri zborovanjih. Društva so poslala tropredloge, katere je Zaveza poševala na vsel črti. In kaj je storila Slomškova Zveza? Brez vednosti svojega članstva je naznanila absolutistični sklep zastopnikom bivšega deželne odbora v okrajnih šolskih svetih, ki so tudi res nasvetovali te učiteljske izvolitve v potrditev. In ker so imeli očitno premalo svojih mož za tropredloge, so se blestela ena in ista imena skoro v vseh okrajih. Večina višjega šolskega sveta je baie potrdila vse te tropredloge razum enega slučaja. Sino v ustavnih državah, zato smo prepričani, da bo izid tak, kakršen mora biti. Okrajne šolske nadzornike sme postavljati in odstavljati samo minister prosvete! Lastne pragmatike še nimamo, zato mora veljati § 27. dež. š. zakon, ki se glasi: "Minister za uk in bogočastje imenuje za vsak okraj enega šol. nadzornika in tam, kjer bi posebnih okoliščin zahtevalo, tudi več šolskih nadzornikov. Imenovanje se zgodi na podlagi nasveta trojnih oseb, ki ga naredi deželni šolski svet, imenuje se na šest let." Tudi novi § 32. se glasi enako. V Srbiji imajo sličen zakon. Brez vednosti ministrstva prosvete v Beogradu je bil odstopljen v letnišnji noletni od okrajnega šolskega nadzorstva tovariš Mir. Sijanec v Mariboru in brez privolenja isteče je baie postavljen na njegovo mesto tovariš Fran Fink. Mi pa pravimo: **Brez nas o nas in preko nas se ne bo ničesar definitivnega sklepalo!** O tem imamo trdno zavetovilo s kompetentnega mesta in od vodstva osrednjega Uduženja. **Zavedamo se svoje silne organizacijske moči.** Idejam smo posvetili ves prosti čas in razpoložljivi denar — na ne zaman. **Svoje pravično stališče bomo znali varovati neizprosno tem lažje tudi v prihodnje proti vsakomur!**

Sestava višjega šolskega sveta je za ljudskošolsko in meščanskošolsko učitelstvo krivična. Zastopniki cerkve in sred-

nješolskega učitelstva imajo v njem istotoliko članov kakor mi. Zahtevamo namani vsaj še dva svoja zastopnika v tej komisiji. **Ljudske šole nadzorui ljudski, meščanske šole meščanski in srednje šole srednješolski učitelji.** Za vse meščanske šole v Sloveniji zahtevamo v višjem šolskem svetu takoi posebnega višjega šolskega nadzornika, ki bo di meščanskošolski učitelji z daljšo prakso! Gimnazijiskim in realnim profesorom niti na um ne pride da bi zahtevali za svojo kategorijo šol vseučilšnega profesoria.

Pokrajinsko poverjenstvo za uk in bogočastje ni utemeljeno v nobenem zakonu. To poverjenstvo zavira redno šolsko upravo in zmanjšuje pomen višjega šolskega sveta na spodu. Na zgoraj na ministrstvo prosvete. Ta pokrajinska poverjenstva morajo iziniti s površja, ker se skrivajo za nemi politična ozadja. Vse gende tega poverjenstva prevzame višji šolski svet. **Odstranitev poverjenstev za uk in bogočastje bodi prva in najnujnejša naloga vseh pokrajinskih učiteljskih in profesorskih Zvez v kraljevini SHS.**

Ustanovitev uduženja jugoslovanskega učitelstva v Beogradu.

Prvi kongres jugoslovanskega učitelstva v kraljevini SHS nam je podaril udeleženie, 18. julij 1920 je za vse uduženo učitelstvo zgodovinski dan prvega reda. Izvršilo se je »Uduženje Jugoslovanskega Učitelstva v Beogradu« z naslednjimi poverjenstvi: Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Split, Cetinje, Novi Sad, Beograd, Skopje. Nepozabni ostanejo vsem udeležencem praznični dnevi, ko smo stali ob zibelki mogočne Unije. Za slovensko učitelstvo je pa kongres še posebej trajnega pomena. Izmed petih načrtov, ki so bili predloženi kongresu v potrditev, je bil sprejet z malimi izjemami naš osnutek pravil udeleženia, izdelan po najboljših virih od posebnega likvidacijskega odseka. 2. Ta načrt je pridobil za uduženje brate Hrvat, ki sicer niso imeli mandatov od Saveza za glasovanje k pristopu. 3. Imponiral je koncert, na katerem je dovršeno pel mešani zbor ljubljanskega učitelstva najboljši umetne in narodne slovenske pesmi. Misli nam hitre nazaj na delegacijsko in kongresno zborovanje, v ledalščice, na banket, na pozdravni sestanek v »Slaviji« k ručku v Topčideru in na Topčidersko brdo v avdienco... Okrog 200 Slovencev nas je bilo, vsega učitelstva pa okoli 5600. Nas, ki smo vajeni mirnih razprav, je osupnilo hrupno debatiranje. A kdor je metril te tovariše in jim pogledal globe v dušo, je zaznal, da je po njih pokrajinskih drvela razbesnela vojna dalje in vse drugače, kakor pri nas. Iskali so uteh v sindikatu, ki jim je po prestatem strašnem trnjenju na bližji. Z rezultati pozantni smemo biti zadovoljni. Tudi Beograd ni bil sezidan v enem dnevu! Šest let je trajalo predno je bilo po začetku državnih pravic ustanovljeno 1. 1866. prvo slovensko učiteljsko društvo gori na Koroškem za velikovško dekanijo, a osemnajst let (1871—1889), predno je osnovalo slovensko učitelstvo na pobudo Celjskega učiteljskega društva svojo centralno organizacijo — Zavezo; dve leti so trajale samo priprave. Dosti. Save se bo izšlo pred Beogradom v Dunav, predno se uredi vse organizacijske podrobnosti.

Doslej smo naslavljali vse dopise na srbsko učiteljsko beograjsko Uduženje, ki ni bilo primorano biti posredovalec med nami in raznim ministri v Beogradu. Odslej imamo lastno centralo, od katere smemo zahtevati točnega poslovanja. Dokler ne zasede v ministru prosvete določena mesta referentne vseh pokrajinskih poverjenstev, toliko časa ne bo še urejenih razmer. Čimprej se to zgodi tem uspešnejša postanejo pokrajinska poverjenstva poslovanja s centralo. Od teh strokovnjakov se zahteva, da so večji v administraciji in dobri poznavalci šolskih zakonikov in pokrajinskih učiteljskih organizacij. Zaveza je, dogovorno z višjim šolskim svetom, predlaga referentom v ministru prosvete za ljubljansko poverjenstvo tovariša Pavla Flereta. Tozadnji akt s stavljenimi pogoji je bil odločan v Beograd že 8. januarja t. l. ustmeni razgovor med obema v postev prihajajočima faktorijema pa se je vršil zadnjič ob kongresu. Rešitve pričakujemo v najkrajšem času.

Dva dni po kongresu je bil sestanek zastopnikov češkega učitelstva z zastopniki jugoslovanskega učitelstva, ki so se pogajali o vzajemnem medsebojnem delovanju. Kadar postane ugoden čas, se strnemo še z drugimi slovanskimi učiteljskimi uduženji. V »Uduženju Jugoslovanskega Učitelstva« je včlanjenih okrog šestnaest tisoč tovarišev in tovarišic. Naša moč narašča in z njo se dviga naš ugled.

Srebrni jubilej Zavezinega predsednika in blaginika.

Slučaj hoče, da ob dnevi, ko izročamo pomnošo Zavezo kot pokrajinsko poverjenstvo v rke »Uduženju Jugoslovanskega Učitelstva v Beogradu«, praznujemo Zavezina voditelja Luka Jelenc in France Luznar srebrni jubilej.

Dne 5. septembra 1895. sta bila izvoljena na skupščini v Novem mestu, in sicer prvi Zavezini predsednikom, drugi pa blaginikom. Ta posel opravljata nepretrgoma do današnjega dne. Redek je tak jubilej v zgodovini velikih organizacij.

Naš tovariš Luka Jelenc je spreten krmilnik na učiteljski ladiji. Vilharne dneve je doživel z Zavezo, a nikdar ni klonil glave. Z večjo in srečno roko jo je pripeljal v varen pristan — v Uduženje. Je simbol največje volje in hotenja, vztrajnosti in energije. Spominski spis, ki ga je sestavil ob petindvajsetletnici Zaveze, je dokaz, kako vzorno je delovala organizacija pod njegovim vodstvom.

V tistem domu, tam na Primskem pri Kranju, je operiral z Zavezinskimi računi dan za dnem vso petindvajsetletno dobo naš nedosežni finančni France Luznar. Ob prevzetju Zavezine blaginice spočetka ni imel dosti opravila. Delo pa se mu je leto za leto kmučilo, a od državnega preobrata sem tihi kakor mravljia pri denarnem prometu in v računskih zaključkih. Ko je prevzel 1. 1895. Zavezino blaginico, je štela Zaveza 901 člana, v blaginici pa je našel 201 K 60 h. Danes šteje Zaveza že 2277 družtvenikov in ima skoro četrtiliona letnih članarinskih dohodkov.

Oba slavljena sta kremenita značaja in neumorna delavca, zato je bilo častno delati vsakemu v njih družbi.

Neizmeren je dolg, ki ga Vama dolguje Zavezino članstvo. Sprejmita po delovnici od vse številne Zavezine armade najlepše, kar Vama moremo dati:

Hvaležnost našo in naša srca!

Dobrotno nebo pa podeli »Uduženju Jugoslovanskega Učitelstva« še mnogo takih vrlih mož!

Umetnost in vzgoja.

Piše prof. Fr. Suher.

(Dalje.)

VII.

Usiljuje se vprašanje, ali ne more govoriti tudi učitelj svojim učencem in jim razlagati umetnine? Nekateri pravijo, da ne.

Lichtwarcz je ustanovil način, kako se smejo razlagati umetnine. Rein, nemški pedagog, je tudi marsikaj dobrega povedal o tem. Poleg teh je govorilo nebroj drugih, Nemci, Amerikanci, Angleži. — Če učitelj le opozarja na kvaliteto umotvorov, če z zadostno mero spoštljivosti govori o njem, ne usiljuje svojih nazorov, ne sodi in ne usiljuje sodb, ne bode nič pokvaril, če že ne bode dobro uplival. Zlasti naj se ogiblje vsake kritike, ki bi jemala umotvoru ugled: delovati mora, — da rabim Komenskega primero — kakor babica: pri porodu dobrih misli mora pomagati in zavračati mora slabe nazore s finim okusom. Delovati mora kakor »vodnik« nevednemu, sam mora dosti vedeti in tako sme svojim učencem govoriti v dober prid. — So popolnoma stvarne kvalitete, o katerih se lahko kaj pove: kompozicija oblik, barv, tek črt, harmonija tonov, način tehnike, zgodovina umotvora in še marsikaj. Višje kot vse to stoji umetnikova intuicija! Ta se da le slutiti in to delo čuvstva se mora prepuščati tistemu, ki umotvor uživa. — Torej misliti je na dva momenta: o umotvoru moramo nekaj vedeti, drugo čutiti. Kar je vede, se naj posreduje in poda, kar se mora čutiti, se naj vzbudi. Prvo bo brez dvoma lahko storil učitelj, drugo lažje umetnik.

Za oboje je seveda treba svoje izobrazbe. Naše učitelstvo ni v tem tako nevedče, kakor se včasih domneva. Mnogo jih je med učitelji, ki imajo dosti umetniškega čuta, so dobri diletantje. Ali so med njimi tudi umetniki, to naj sodijo drugi. — Najhujše vpliva kakor med drugimi nestrokovno ali nepedagoško izobraženimi ljudmi tudi v enem delu učitelstva mnenje, ki ga imajo še celo prosvitlenejši krogi, da je treba za male začetke v umetnosti, zlasti upodabljajoče umetnosti posebnega daru. (Bodi kar povedano: posebnega ne, pač pa navadnega zdravega razvoja čutil in duha!)

Prokletstvo tega predsodka je posledica, da zanemarljajo nekateri risanje in se ne izobrazujejo v smeri umetniške vzgoje tako kakor bi se mogli in morali. (Da je to le predsodek, o tem in pa v kakem smislu se more to tolnačiti, o tem bi bilo treba v posebnem poglavju razpravljati. Zgledov in razlogov za naše naziranje je pa na stotine. Prokletstvo omenje-

nega predsodka pri starših pa je tudi posledica, da zanemarljajo večkrat to stran umetniške vzgoje. Le majhen del učitelstva je — in ta del izgine med idealno mislečimi, — ki nima za umetnost in umetniško vzgojo zanimanja.

Velik del učiteljev je tudi v risanju dosti spreten. Prej bi rekel, da je treba nekaterim več znanja, ki je v zvezi z umetniško vzgojo. Vsi nedostaki bi se dali lahko popraviti, ako bi se le kdo merodajnih činiteljev zanimal za ta del vzgoje in bi se le nekoliko preustrojila učiteljska. Velika ovira pa je to, da se mora ne le znanje, ampak tudi spretne učiteljeve razbliniti na premnogo strani. Učitelj mora obvladati več predmetov kakor bodisi kdorkoli. Na katerem zavodu se predava obvezno o toliko predmetih v enem letniku nega na učiteljsku?

In umetnost zahteva več časa nego vsaka druga stroka. Učitelj naj poje, gode, orgla, riše, slika, telovadi, opravlja vrt in poučuje v šoli ducat predmetov, ki zahtevajo deloma prav nadrobne študije. — Vrh tega naj organizira sokolstvo in orlovstvo, sodeluje pri posojilnici, opravlja občinske posle, skrbi za otroško siročad, socijalno oskrbo i. t. d. i. t. d.

Ali bi v oči gledel ne mogočnosti ne bilo v smislu Nietzschejevih načel, naj se poišče v gojencu »osebna moč« in uravna vzgoja glede na to središče — tudi pri učiteljskem naraščanju?

Naj bi se osnovala dva tipa učiteljskih, eden tip kmetijskega, drugi tip obrtnega značaja. V obeh tipih bi se zahtevala neka gotova mera obče naobrazbe, materialne, formalne, umetniške, potem pa bi se interesi ločili po potrebi, ki jih zahteva kmetijski stan, torej šola na kmetih, in obrtni ali uradniški stan, — torej šola v mestu. Na vsaki šoli teh raznih tipov pa bi zopet bila prilika, da se bodoči učitelj izobrazbi na določeno stopnjo obče izobrazbe, potem pa v to ali drugo smer, kamor čuti v sebi poklic, za kar se mu zdi, da ima več naravnih sil ali veselja.

Nastavljati bi bilo potem treba učitelje na raznih šolah tako, da bi, kakor potrebe zahtevajo, prišli na svoje mesto učitelji raznih smeri in sposobnosti, ki bi si vzgojno nalogo na zavodu kolikor mogoče delili, kjer bi tega bilo treba, zlasti na večrazrednih in meščanskih šolah, ki jih je osnovati več, kolikor mogoče. Učitelji meščanske šole, usposobljeni za risanje, bi pa morali imeti posebno sposobnost za umetniški pouk, katero bi morali dokazati pri izpitih za svojo stroko.

Na vsaki šoli, kjer je več učiteljev, bi moral vsaj eden krepko vihteti zastavo umetniške vzgoje. Umevno je, da bi podpiral tudi druge vzgojne potrebe, kakor bi se tudi nadejal, da drugi njega podpirajo po svoji moči.

Učiteljev delokrog je tolik, kolikor ga mora zmagati diletant v umetnosti, ki jo z iskreno ljubeznijo goji in ki se obenem tudi rad peča z njeno vzgojno silo. Segal zato ne bo v delokrog umetnikov, skrbel pa bo, da vzgoji čut za lepoto v vsakršnem oziru, ljubezen do vira vseh umetnostnih virov, namreč do narave, — do umotvorov samih in do domovine.

Ni toliko skrbi za umetniško vzgojo srednješolske mladine. Nam je za vzgojo mase.

V ljudstvu naj se ukorenini čut za lepoto, ki obenem tudi podpira čut za pravost. Naj bi postali nemogoči prizori, ki so se ponavljali med vojno, ko je vojak uničeval iz samega živinskega nagona vse, kar mu je prišlo pod roke, tudi najboljše proizvode umetnosti. (Znano je, kako so v Italiji portretom v grajskih damanah iztikali oči, vtikali naslikanim damam v usta cigarete ter mahali z meči po najlepših oljnatih slikah.) Naj bi se vzgojil čut spoštovanja do umetnosti in njenih del. Naj bi bili nemogoči prizori, ki so se godili tudi v Ljubljani v nepremišljenosti in nerazumu. — Kam je prišel nedolžen Fernkornov kip predučujoč Raddeckega, ki je bil dolgo časa edini posvetni spomenik iz brona? Tu pač ni vedela masa razločevati, kaj je umetnost, kaj je materialna vrednost in kaj je — narodna zavest.

(Dalje prih.)

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Konjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 19. avgusta 1920 na deski šoli v Konjicah.

Po dolgem odmoru se je temu zborovanju odzvalo lepo število tovarišev, a ne tako, kakor se je pričakovalo. Dolžnost vsakega bi bila, da se tega zadnjega zborovanja v tem šolskem letu udeleži.

Nenavzočnosti niso opravičili sledeči člani: Hren Marija, Hren Adalbert, Jastrobnik Milada, Ravbar Ivan, Serajnik Lovro, Serajnik Božena, Murgel Ana, Pangerc Emil, Časl Janko, Petrič Ljudevit, Petrič Kristina, Režabek Antonija, Hribnik Neža, Serajnik Liza, Rudolf Vida, Fabiani

Adela, Koser Rudolf, Peterca Marija, Seručar Minka, Golež Franc, Golež Roza, Lehrman Mar., Osana Marija, Rupnik Ivan, Drassal Eliza, Rakovec Cirila, Brglez Marija.

G. Bobič Ferdo, nadučitelj v Ločah in ga. Bobič Silva, učiteljica istotam, sta izjavila izstop iz društva.

Po otvoritvi in pozdravu navzočih se spominja podpredsednik Karl Mravljak umrlih pedagogov ravnatelja V. Bežeka in ravnatelja H. Schreinerja. Nato se prečitajo došli dopisi, kateri se vzamejo na znanje.

Namesto odstopivšega tajnika tov. Goleža se je določil tov. Mayer kot začasni tajnik.

Podpredsednik prečita zapisnik častnega sode dne 9. maja 1920 v sporni zadevi Bobič na eni, Bezla-Solar-David na drugi strani, ki se je vzel brez debate na znanje. Z ozirom na sklepe častnega sode se je sklenilo, da se pozove tovariša Bobiča, da takoj odloži mesto zastopnika učiteljskega v konj. okr. šol. svetu.

Po odstopu tov. Bobiča od predsedništva se je izvolil novim predsednikom tov. Lovro Serajnik, nadučitelj na Prihovi.

Glede javne kvalifikacije učiteljskega se sprejmejo soglasno sledeče resolucije: 1. javna kvalifikacija naj se vrši edno po okraj, in viš. šolskih nadzornikov; 2. formalna komisija naj odpade; 3. pritožba radi krivične kvalifikacije bodi pri vsakem redu odprta; 4. oceno naj doli le ocenjeni učitelj v roke in ne tudi šol. vodstvo; 5. pri konferencah naj se uporabljajo pri oceni določeni redi brez posebne kvalifikacije po šol. voditelju. Ti redi naj bodo pravomočni do prihodnje ocene.

K Zavezinemu zborovanju v Mariboru so se izvolili sledeči delegati: g. nadzornik Schell Henrik in tov. Mravljak Karel; za namestnike: tov. Mravljak Amalija in tov. Kržič Janko, za predsednikovega namestnika tov. Malenšek Alojz.

Društvo je pristopilo k tvornici učil z enim deležem. Nadalje je pristopil kot ud k podružnici »Jugoslovanske Matice« v Konjicah.

Končno je še protestiralo, da bi tov. Bobič sodeloval pri ocenjevalni komisiji.

Prihodnje zborovanje se je določilo na drugi četrti v mesecu novembru 1920. — Tajnik.

+ **Marbreško učiteljsko društvo** je zborovalo dne 5. avgusta t. l. v Dravogradu. Tov. predsednik Mirko Lešnik otvoril zborovanje ter prisrčno pozdravi vse navzoče, v prvi vrsti nove člane in skler tovariše: Košenino iz Marbrega, Pegama in Kreglja iz Remšnika, kakor tudi nam dragega gosta štud. med. g. Zvonka Brinarja.

1. Prečita se zapisnik zadnje seje, ki se odobri.

2. Izmed dopisov je bil samo ta od okrajnega šolskega sveta Slovenjgradec v zadevi volitve namestnika zastopniku učiteljskega v okrajni šolski svet. Voljena je bila tov. Ivanka Vidmarjeva iz Vuzenice.

3. V učiteljsko razsodišče so bili izvoljeni: Predsednik: Krajnik, šol. vodja, Brezno; njegov namestnik: Joško Golob, učitelj v Vuzenici; dva prisednika: Iv. Robič, Vuhred in Alb. Runovc, Maribreg; dva namestnika: Witzman, Ribnica in ga. Mara Črnovškova, Muta.

3. Slučajnosti. Sprejme se sledeča resolucija: »Zbrano učiteljsko z največjim ogorčenjem in vsa odločnostjo obsoja in soglasno zavrača neumestne in podle napade v 29. šte. »Slov. Gospodarja« na našega vrlega, nad vse narodno delavnega predsednika tov. M. Lešnika. Učiteljsko mu izreka popolno zaupanje kot vzornemu tovarišu, kot predsedniku našega društva ter mu priznava njegovo nesebično, neumorno in res pošteno narodno delo v prid šole, učiteljskega in naroda. Prav tako se obsoja tudi napad na našega vestnega blaginika in priljubljenega tov. J. Robiča ter se tudi njemu izreka vsestransko zaupanje.

Predsednik se zahvali za zaupanje in je prepričan, da bodo dosegli napadalec ravno nasproten namen. Tovariš Vomer predlaga pristop našega društva k Tvornici učil in šolskih potrebščin — kar je bilo enoglasno sprejeto. Razmotrivanje o naravnem stanovanju učiteljskega pride zaradi pičlo odmerjenega časa prihodnjic na vrsto. Istakajo sestava podatkov za načrt šol. okolišev našega okraja.

H koncu želi tov. predsednik vsem članom prav lepe in prijetne počitnice. — Ivanka Vidmarjeva, zapisničarka.

Iz Jugoslavije.

— **Odlikovani so nadalje:** Z redom sv. Save IV. vrste: tov. Pavel Flerč, okr. šolski nadzornik, z redom Sv. Save V. vrste: tovariši in tovarišice: Jakob Dimnik, Anton Onus, Vita Zupancičeva, Jožica Ahtikova, Rudolf Dostal.

— **Učiteljske pokojnine.** Listi poročajo iz Beograda, da se izdeluje v ministrstvu za prosveto načrt zakona o ureditvi prejemkov v pokojnih učiteljev, vdov in otrok umrlih in v vojni padlih učiteljev. Za podlago načrta služi novi učiteljski zakon. — Koliko je na tej vesti resnice, ne moremo kontrolirati in smo precej pesimisti, ker je bilo tudi že poročano, da so 25 % drag. doklade za učiteljsko dovoljene, a jih še do danes ni.

— **Jugoslovanska mladina na Kosovem polju.** Po nasvetu in predlogu srbskega pisatelja Nušića namerava ministrstvo prosvete na Vidov dan 1921 prirediti izlet jugoslovanske ljudskošolske mladine na Kosovo polje. Izlet bo vodil Nušić sam. Ministrstvo prosvete je vse predpriprave za izlet prepustilo »Udruženju jugoslovanskega učiteljskega«.

— **Razpisi služb.** Na mestni štirirazredni barjanski šoli v Ljubljani, je razpisana stalna služba za moško učno osebo. Prošnje je vlagati do 10. sept. t. l. — V Mariboru je razpisano na deški meščanski šoli mesto strokovnega učitelja za II. skupino. Prošnje je vlagati do 21. septembra t. l. — V Ptujju je na meščanski šoli razpisano mesto za učiteljico ženskih ročnih del. Prošnje je vlagati do 20. septembra t. l. — V Kostivnici (Podplat) sta razpisani dve stalni učni mesti za učitelje. Prošnje je vlagati do 18. sept. t. l.

— **Članstvo Zaveze.** Pregled članov in društev, organiziranih v »Zavezi jugoslovanskega učiteljskega« leta 1919 in 1920. Brez zasedenega ozemlja.

Članov leta	1919	1920
1. Belokranjsko	48	58
2. Borovljsko	41	90
3. Brežiško-sevniško	60	66
4. Celjsko	98	129
5. Cerkljansko-loško	27	30
6. Gornjegrajsko	29	25
7. Kamniško	41	47
8. Kočevsko	34	56
9. Konjiško	41	52
10. Kozjansko	36	32
11. Kranjsko	72	91
12. Laško	72	78
13. Litljsko	48	51
14. Ljubljansko	94	174
15. Ljubljanska okolica	47	95
16. Ljutomersko	56	57
17. Mariborsko	13	31
18. Mariborsko		109
19. Mariborska okolica	128	113
20. Novomeško	56	69
21. Ormoško	43	52
22. Pedagoško v Krškem	104	117
23. Pilberško	30	71
24. Prekmursko	—	68
25. Ptujsko	104	137
26. Radovljsko	47	77
27. Savinjsko	28	31
28. Slovenjebistriško	31	46
29. Slovenjegrajsko	24	27
30. Saleško	26	31
31. Sentenartsko	30	34
32. Šmarnsko-rogaško	57	60
33. Velikovško	49	73
Skupno	1614	2277

Promet Hranilnice in posojilnice »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, registrovane zadruge z omejenim jamstvom, do 31. avgusta 1920 K 341.087-94.

— **Poročil se je** Anton Vodé, nadučitelj na Rudniku pri Ljubljani s tovarišico Zofko Škoflančevno, učiteljico v Podzemlju. Bilo srečno!

— **Kateri izmed tovarišev bi mi mogel preskrbeti** v jeseni par sto komadov šipka (rosa canina)? Enoletne, kvečjemu dveletne, ravne, 1,30—2 m visoke šibe, morale bi biti kopane od 20. sept. do 1. novembra in morajo imeti vsaj nekaj malih korenin. Vse stroške točno povrnem in sem pripravljen tudi na protiuslugo v vrtnarskih stvarih. Evetualna sporočila prosim na naslov: Fran Črnogoj, nadučitelj na Barju (Ljubljana).

— **Seminar za kmetijsko-gospodinske učitelje** se otvoril na kmetijsko gospodinski šoli v Marjanišču s pričetkom novega šolskega leta t. l. 15. oktobrom t. l. V seminar, ki je enoleten, se sprejmejo ljudskošolske učiteljice, ki so kmetijskih starišev, ki delujejo zunaj na deželi in imajo že večletno prakso. Za oskrbo v Marjanišču jim bo plačevati za enkrat po 600 K mesečno. Prošnje za sprejem je vlagati zadnji čas do 10. septembra tega leta z navedbo starosti, stanu starišev, dovršenih šol in dosedanjega delovanja. Za potrebne šolske dopuste bo v seminar sprejetim učiteljicam prosilo poverještvo za kmetijstvo.

— **V naši državi** so se pojavili ponarejeni 20 dinarski (80 kronski) bankovci. Značilni znaki falsifikatov so sledeči: 1. Splošna barva falsifikatov je bolj svitla in njih temeljna barva »orange« dočim je pravi bankovec v temeljni barvi »rosa«. 2. Slika orača z vprego ni tako izrazita nego na originalu in so zlasti temnejše barve bolj medle kakor na originalu. Tudi je trojezični in trovrstni napis med obema dvajseticama na falsifikatu vse manj izrazit in napis ne pride tako do veljave nego na originalu. 3. Na drugi strani je trikotni oblaki venec podan nekako v rujav barvi (ziegelrot), dočim je na originalu karminasto rdeč. 4. Žitna snopa na obeh straneh sta, ker je na falsifikatu temeljna barva bolj vodena in »orange«, vse bolj izrazita in prihajata izdatno čistejša do veljave, nego na originalu, ki je »rosa« temeljne barve. Tako se očesu dozdevata na falsifikatu oba snopa nekako zelenkasta, dočim sta na originalu modre barve. 5. Na zadnji strani je na originalu označena številka »2« iz dveh skoraj paralelnih črt, ki sta zvezani v sredini številke s poševno črtico, dočim se na falsifikatu tamkaj paralelki križati. Isto velja tudi za črko »S« v besedi »Dinar S«. Na sploh pa je falsifikat izredno dobro izdelan in je opreznost tembolj priporočljiva.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** ne bode za letošnje veliko skupščino pošiljala glasovnic in zglasnic, ker je pošta tako draga in bi se po nepotrebnem zapravilo s tem kakih 500—700 kron. Vsi p. t. podružnični zastopniki in pokrovitelji ter člani družbenega vodstva se vljudo vabijo, da se zglase za potrebne listine (glasovnice in zglasnice) pred zborovanjem v družbeni pisarni. Ta

bode poslovala 19. septembra od 8. ure zjutraj, na predvečer zborovanja pa do 8. ure zvečer. Če pa kdo želi preje zglasnice in glasovnice, se dobe te vsaki dan v družbeni pisarni. Ako bi kdo zastopal pokroviteljske drugih oseb ali društev, naj prinese s seboj pooblastilo dotične osebe ali društva.

— **Maribor 1909.** Zaradi boleznih moram nameravani sestanek preložiti na 11. in 12. sept. Vožnja v Ljutomer preko Ormoža. J. Bankart.

— **Učitelj in učiteljice ljubljanskih obrtno nadaljevalnih šol** se vabijo na sestanek v petek, dne 3. septembra ob 6. uri popoldne v Učiteljsko tiskarno (posojilnični prostori). Stvar je nujna, pridite vsi!

— **Samopomoč štajerskega učiteljskega** (Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks) naznani, da je umrl 17. avgusta njega dolgoletni in zaslužni predsednik Ivan Slana, nadučitelj v pok. v Gaishornu. Odbor društva je izbral začasnim predsednikom učitelja Ruperta Schafflerja iz Rottemanna, kjer je tudi začasen sedež društva.

— **Članom bivše štaj. učit. Samopomoči** se naznani, da so umrli: Hans Pferschy, Osvaid Pustišek, Ignac Kolmayer, Feliks Supper, Ivan Slana. Naproša se člane, da vplačajo za te smrtne slučaje (t. j. 188.—192.) znesek 10 kron.

Št. 23/20.

Razpis učnih mest.

Kostrivnica, trirazrednica, dve učni mesti učiteljic, stalno. Postavno opremljene prošnje je vpslati do včevši 18. septembra 1920 krajnemu šolskemu svetu Kostrivnica, pošta Podplat.

Okrajni šolski svet Rogaske v Ptujju, dne 15. avgusta 1920.

Predsednik:
Dr. Pirkmaier s. r.

Št. 1486/M. š. sv.

Razpis učiteljske službe.

Na mestni štirirazredni barjanski šoli v Ljubljani se razpisuje po odredbi višjega šolskega sveta z dne 18. avgusta 1920, št. 8831 v stalno namestitev četrti učno mesto in sicer le za moško učno osebo.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po službeni poti pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem do včtetega dne 10. septembra 1920.

Mestni šolski svet ljubljanski, dne 24. avgusta 1920.

LISTNICA UREDNIŠTVA

M. U. v K.: Znesek je bil izročen juoslovanski Matici. — Več dopisov in člankov smo morali odložiti na prihodnje številke. — R. G. Pred skupščino v Mariboru nismo namenoma hoteli objaviti Vašega dopisa, sedaj je delegacija zavzela svoje stališče in bomo lahko v eni prihodnjih številki izvršili.

Po sklepu lista.

UČITELJI, UČITELJICE, MIRNO KRI!

Minister-samozvanelec dr. Vrstovšek je imenoval razven enega same klerikalne okrajne šole nadzornike. Mogoče je da jih »Uradni list« tudi prijavl. Toda mirno kri, tovariši! Zadnje besedo v tej zadevi bo reveril Beograd in ta se bo glasila drugače, nego se glasi Vrstovškova.

Poročilo o zborovanju v Mariboru prinesemo v prihodnji številki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba »Zaveza jugoslovanskega učiteljskega«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Razpis učiteljske službe.

Na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani se razpisuje po odredbi višjega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1920, št. 9302 stalno učno mesto strokovnega učitelja za II. skupino.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po službeni poti pri podpisnem mestnem šolskem svetu ljubljanskem do včtetega dne 10. septembra 1920.

Št. 1847/M. š. sv.

Razpis katehetske službe.

Na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani se razpisuje po odredbi višjega šolskega sveta z dne 18. avgusta 1920, št. 8834 v stalno namestitev službeno mesto veroučitelja.

Prosilci za omenjeno učno mesto morajo biti vsposobljeni za pouk verouka na ljudskih in meščanskih šolah.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po službeni poti pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem do včtetega dne 10. septembra 1920.

Mestni šolski svet ljubljanski, dne 25. avgusta 1920.

Naša iskrenoljubljena hčerka, sestra, svakinja, teta gospa

Minka Kavčič roj. Urbančič

vdova po poročniku in učiteljica

je 19. avg. zvečer ob 6^{1/2} uri po daljši bolezni, previdena s sv. zakramenti za umir., v starosti 31 let, mirno umrla. Pogreb je bil v soboto, dne 21. t. m. ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Trnovski pristan št. 38, na pokopališče k Sv. Križu.

Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočamo v molitev in blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 20. avgusta 1920.

Žalujejo družine:

Urbančič, Kavčič, Sitar, Goljar.

Učiteljica in vzgojiteljica

se išče k v 4. in 6. letu stoječima dečkoma. Dotična gospodična bi poučevala v 6. letu stoječega dečka temeljito za I. razred, oba dečka pa bi bila čez dan od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer pod njenim varstvom in vzgojo. Po službi se gospod. lahko pridruži domačim. Stanovanje in hrana v hiši, plača izborna. Ponudbe naj se pošljejo do 1. sept. na upravništvo »Učiteljskega Tovariša« pod »Linček 6, Francek 4«. Ker se na visokost plače ne gleda, se reflektira le na prvovrstno moč. Nastop in zahteva plače do 15. sept. ali 1. okt. 1920.